

یادداشتی از سمیرا نیازی؛

مالیات بر واردات چیست ونحوه ی محاسبه آن به چه صورت است ؟

مالیات واردات کالا و صادرات به عنوان یکی از قدیمی ترین اقسام مالیات شناخته می شود که درآمد حاصل از آن در بودجه عمومی دولت شامل بخش های مختلف نظیر سود بازرگانی، حقوق گمرکی، عوارض اتومبیل های وارداتی و سفارش کالا است.

به گزارش خبر، سمیرا نیازی کارشناس ارشد مالی و امور مالیات در یادداشت ارسالی با موضوع "مالیات بر واردات چیست ونحوه محاسبه آن به چه صورت است ؟" به پایگاه خبری گزارش خبر آورده است؛

مالیات بر واردات چیست ونحوه ی محاسبه آن به چه صورت است ؟

مالیات واردات کالا و صادرات به عنوان یکی از قدیمی ترین اقسام مالیات شناخته می شود که درآمد حاصل از آن در بودجه عمومی دولت شامل بخش های مختلف نظیر سود بازرگانی، حقوق گمرکی، عوارض اتومبیل های وارداتی و سفارش کالا است. با توجه به مورد گفته شده دولت برای تأمین هزینه های خود سعی می کند برای واردات و صادرات مالیات تعیین کند. اگر از جمله افرادی باشید که در این زمینه فعالیت می کنید باید بدانید که مالیات صادرات تعیین شده طبق قانون، در تاریخ مقرر باید پرداخت شود. یکی از راه هایی دولت از واردات کالا می تواند برای خود درآمد زایی کند مالیات بر ارزش افزوده کالا های وارداتی است و عدم پرداخت مالیات بر ارزش افزوده باعث به وجود آمدن جریمه هایی می شود.

نقش کارت های بازرگانی در روند فعالیت های وارداتی

بیشتر اشخاص تاجر با هدف فراز از مالیات در سال های گذشته، کارت های تجاری یا بازرگانی شرکت ها را اجاره می کردند و با استفاده از آن ها واردات کالا و اجناس را به صورت انبوه انجام می دادند و بعد از اتمام کار، کارت های بازرگانی اجاره شده را به کلی نابود می کردند. در این شرایط دولت قادر نبود هیچ مالیاتی را از آن ها دریافت کند، زیرا کارت های بازرگانی استفاده شده به اسم اشخاص فقیر و ناتوان ثبت شده بودند و شناسایی افراد تاجری که از کارت ها استفاده کرده بودند، میسر نبود.

کارت های بازرگانی اجاره ای علاوه بر آن که مسیری برای فرار از مالیات بسیاری از افراد تاجر را فراهم می کرد، عده ای هم با استفاده از این کارت های بازرگانی اجاره ای از طریق درگاه های رسمی و قانونی به قاچاق اجناس و کالا های مختلف می پرداختند که باعث بوجود آمدن آسیب های جدی به ساختار دولت می شد.

مالیات بر واردات

واردت به کالا یا خدماتی گفته می شود که در کشورهای مختلفی تولید می شود و به کشورهای دیگر وارد می شود . واردات عموماً کالا و خدماتی را شامل می شود که در کشور مقصد امکان تولید آن وجود ندارد و اگر امکان تولید آن نیز وجود داشته باشد صرفه اقتصادی برای آن کشور نخواهد داشت ،به همین دلیل این کشور اقدام به واردات کالا می کند. به عنوان یکی از مهم ترین بخش های درآمدزایی دولت می توان به مالیات بر واردات اشاره کرد.

مالیات بر واردات انواع مختلفی دارد

۱- مالیات بر حقوق و عوارض گمرکی

نرخ تعرفه یا حقوق گمرکی بر اساس سیاست های دولت کشورهای مختلف جهت مبادله کالا در سطح بین المللی، تحت عنوان "مالیات گمرکی" تعیین می شود. اطلاع از قوانین و تعرفه های گمرکی برای کلیه صادر کنندگان و وارد کنندگان کالا ضروری است. این تعرفه ها در فروردین هر ماه طبق جدول تعرفه های گمرکی برای همان سال اعلام می شود. تعرفه کالا و خدمات و محصولات مختلف در این جدول آمده است. تعرفه های این جدول برای وارد کنندگان کالا اهمیت زیادی دارد.

محاسبه مالیات و عوارض گمرک

مالیات و عوارض گمرک شامل بیمه، حق هلال احمر و حق ورودی کالا است.

حقوق ورودی کالا: حقوق ورودی برای هر کالا مشخص است و طبق فرمول زیر قابل محاسبه است. درصد ارزش سیف کالا و نرخ ورودی آن مساوی حقوق ورودی قابل پرداخت به گمرک می شود.

محاسبه بیمه گمرک: کالای وارداتی که از گمرک ترخیص می شود در زمان ترخیص در گمرک بیمه می شود. برای محاسبه مبلغ بیمه باید ۰.۵ درصد ارزش ریالی کالا را به عنوان مبلغ بیمه در نظر گرفت.

محاسبه عوارض گمرکی: برای محاسبه عوارض گمرکی باید حقوق ورودی کالا محاسبه شود. مجموع مبلغ بیمه گمرک به اضافه ارزش کالا به اضافه کرایه حمل آن که مجموع همه موارد ذکر شده می شود؛ باید در حقوق ورودی ضرب شود.

محاسبه سهم هلال احمر: سهم هلال احمر از گذشته که نیم درصد بود به یک درصد افزایش یافته است. برای محاسبه حق هلال احمر باید یک درصد حقوق ورودی کالا را محاسبه کرد.

مالیات بر ارزش افزوده: برای محاسبه مالیات بر ارزش افزوه باید ارزش گمرکی را به اضافه ۹ درصد حقوق ورودی کرد.

۲- مالیات بر سود بازرگانی

سود بازرگانی با حقوق گمرکی تفاوت دارد و جدا از آن است که میزان سود بازرگانی بر اساس تصمیمات سیاست گذار می تواند تغییر کند و نرخ ثابتی نداشته باشد. سود بازرگانی از سوی گمرک و به صورت ریالی و تنها از واردات کالاهای قطعی دریافت می شود . میزان سود بازرگانی هر ساله به صورت جدولی برای انواع کالاها اعلام می شود و از سوی دیگر برخی کالاها نیز از پرداخت این سود بازرگانی معاف هستند . به این صورت که شرکت هایی مانند شرکت های دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات از پرداخت سود بازرگانی به گمرک معاف هستند. سود بازرگانی به همراه حقوق گمرکی را حقوق ورودی می نامند که در حوزه واردات بسیار مهم می باشد.

۳- مالیات بر خودرو وارداتی

یکی از قدیمی ترین مالیات بر واردات دریافت مالیات برای خودرو است. این مالیات تبصره های مختلفی داشته که طبق قانون با آن برخورد می شود. عوارض و مالیات واردات خودرو طبق جداول سازمان امور مالیاتی دریافت می شود. عوارض خودروهای وارداتی در ماده ۶۲ قانون بودجه سال ۱۳۶۴ از ۱۰ درصد به ۲۰ درصد تغییر پیدا کرد. در ماده شش قانون دریافت مالیات در مواردی اجناس و خدمات به ۳۰ درصد هم رسید. دلایل مختلفی برای دریافت مالیات توسط دولت وجود دارد که مهم ترین آن در زمینه واردات مربوط به مسائل زیر است:

حمایت از کالاهای ساخت داخل
جلوگیری از ورود کالاهای غیرضروری به کشور
کسب درآمد مناسب برای دولت
مسائل اداری و اجرایی مختلف
مالیات بر صادرات

مالیات صادرات کالا به عنوان یکی دیگر از مسائل مرتبط با دریافت مالیات است که نظرات مختلفی در این زمینه وجود دارد. ایران به عنوان یک کشور صادر کننده مواد غذایی و محصولات مختلف شناخته می شود که دولت برای تأمین بخشی از هزینه های خود مالیات بر صادرات دریافت می کند. در جدیدترین مصوبه دولت، مالیات بر صادرات برای بخش های زیادی معاف شده است.

نحوه محاسبه مالیات بر واردات
مالیات بر واردات کالا عبارت است از ارزش گمرکی کالا به اضافه هزینه حمل و نقل آن، قیمت خرید و حق بیمه که با حقوق ورودی کالا در اوراق گمرکی جمع می شود.

نرخ ضریب گمرکی برای کالا های وارداتی
افزایش نرخ مالیات بر واردات باعث افزایش درآمد برای دولت می شود و می تواند بخشی از هزینه های جاری آن را تأمین کند. اما دارای تبعات منفی همچون گرانی، افزایش تورم و افزایش قاچاق اجناس نیز هست. بنابراین تعیین نرخ کارشناسی شده و معقول می تواند نقش بسیار مهمی را ایفا کند. در شهریور ماه سال ۱۳۹۵ طبق توافق سازمان مالیاتی با گمرک مصوب شد که گمرک ۴ درصد از ارزش کالا را به صورت علی الحساب دریافت و به حساب دارایی واریز نماید. در واردات هر نوع کالا به جز گروه هایی که معاف از مالیات بر واردات هستند، می بایست قبل از خارج سازی اجناس، مالیات چهار درصد واردات را پرداخت نماید.

معایب و مزایای افزایش ضریب مالیات
از مزایای افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالا های وارداتی می توان به افزایش درآمد دولت، حمایت و پشتیبانی از تولید داخلی می توان اشاره کرد. به همین دلیل واحد های تولیدی در کشور به حمایت از افزایش ضرب مالیاتی برای کالا های نهایی حمایت می کنند و افزایش قیمت ضریب مالیاتی را دلیل توان افزایش رقابتی کالای خود با کالا ی خارجی می دانند. اما از معایب افزایش ضریب مالیاتی می توان به ایجاد و افزایش تورم، گرانی و افزایش نرخ قاچاق اجناس و کالا اشاره کرد. به طوریکه فرصت های ایجاد شده برای رقابت کالای داخلی با خارجی توسط قاچاق از بین می رود و کالا های با کیفیت خارجی بدون هیچ مالیاتی وارد کشور می شود. گروه هایی که از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده واردات معاف هستند:

شرکت های تولیدی دارای پروانه بهره برداری
شرکت های دارای گواهی خوش حسابی از دارایی

گواهی خوش حسابی به چه شرکت هایی تعلق می گیرد:
مودی خوش حساب موضوع بند ۴ به مودیانی گفته می شود که دارای ویژگی های زیر باشد.

مودیانی که ثبت نام آنها در دریاگاه اینترنتی خدمات الکترونیک مودیان مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور کامل شده باشد.
اظهار نامه و حساب سود و زیان سال مالی قبل را تسلیم کرده باشد.
اقدام به پرداخت بدهی های مالیاتی قطعی خود کرده باشد

نکته: مودیانی که اولین سال فعالیت آنان باشد جز مودیان خوش حساب محسوب نمی شود.

حق الثبت سفارش اجناس و کالا
سود حق الثبت سفارش اجناس از سال ۱۳۴۶ مطابق با ماده شانزده اساسنامه متمم بودجه، معادل ۲ درصد افزایش پیدا کرد که تعرفه جدید هم طبق ماده پنج آیین نامه اخذ مالیات مقطوع از بعضی اجناس و ارائه خدمات، در تاریخ ۲۶/۳/۱۳۶۶ در مجلس شورای اسلامی به ۵ درصد رسید. هم چنین مطابق ماده چهل و شش اساسنامه بودجه سال ۱۳۶۸، به ۵ درصد برای کالاها و اجناس مهم و ضروری و ۱۵ درصد برای سایر اجناس تصویب شد. از سال ۱۳۷۱، براساس ماده چهارده اساسنامه بودجه، تعرفه ذکر شده، پنج ریال در ازای هر دلار برای اجناس مهم و ضروری و بیست ریال به ازای هر دلار برای سایر اجناس وصول می شود.
درآمدهای جایگزین دروازه ای

وصول درآمدهای جایگزین دروازه ای با توجه به بند الف ماده ۲ اساسنامه لغو مالیات دروازه ای است که براساس آن درآمدهای گمرکی و بهره بازرگانی همه واردات در کشور که از طریق گمرک دریافت می شود، صدی شش اضافه خواهد شد که ۶ درصد آن مطابق ماده ۴۰ اساسنامه بودجه سال ۱۳۴۴ براساس ردیف ویژه ای در بودجه اعمال خواهد شد.

کلام آخر

مالیات بر واردات یکی از انواع مالیات های غیر مستقیم بوده که ضروری است. افزایش نرخ مالیات واردات برای دولت ها درآمدزایی داشته و می تواند بخشی از هزینه های جاری آن ها را تأمین کند ولی می تواند تبعات منفی نیز داشته باشد. این تبعات منفی، گرانی و ایجاد تورم در داخل کشور و

همچنین افزایش جذابیت قاچاق کالا را بدنبال خواهد داشت. هرچند تولیدکنندگان در داخل از افزایش نرخ تعرفه واردات به‌ویژه درباره کالاهای نهایی استقبال کرده و آن را باعث افزایش قدرت رقابت‌پذیری خود در مقابل کالاهای مشابه خارجی ارزیابی می‌کنند اما با افزایش ورود غیرقانونی و قاچاق همان کالا از مبادی غیررسمی، ممکن است فرصت‌های خود را از دست بدهند.

بنابراین تعیین نرخ معقول و کارشناسی شده برای واردات کالا می‌تواند نقشی موثر و تعیین‌کننده برای حمایت از تولید داخل، کاهش جذابیت قاچاق کالا و کالای قاچاق و همچنین تنظیم قیمت‌ها در بازار داخل داشته باشد. چنانچه نرخ مالیات بر واردات کالا از حد معقولی بیشتر شود علاوه بر اینکه باعث گرانی کالا در داخل کشور می‌شود، جذابیت ورود کالا از طریق غیرقانونی و قاچاق را نیز باعث شده و نه‌تنها از تولیدات کالای داخلی حمایتی نشده بلکه حجم قاچاق کالا را نیز افزایش داده و دولت را از حقوق و درآمدهای قانونی خود محروم می‌کند.